

SAMUEL GRADEL

ur. 1918; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, rodzina i dom rodzinny, ulica Staszica, ulica Staszica 22, sąsiedzi, szkoła żydowska, Tarbut

Dom rodzinny na Staszica 22

Nazywam się Samuel Gradel, urodzony w Lublinie w 1918 roku. Mieszkaliśmy przy ulicy Staszica 22 do [19]29 roku. To było mieszkanie na trzecim piętrze i były dwa pokoje, ale [był] bardzo zły plan tego mieszkania, bo się wchodziło z pokoju do pokoju. To mieszkanie było małe, mały jeden pokój [z wejściem] do drugiego, było bardzo ciężko to urządzić. Jak się wchodziło, był korytarz, z prawej strony kuchnia, a później [wejście] do jednego pokoju, a [z niego] do drugiego pokoju. Tak że nie było korytarza, żeby można było do każdego pokoju [z niego] wejść.

Ulica Staszica [szła] tak z góry na dół. W zimie to się jechało sankami tam z góry od szpitala aż na dół na Szewską. Na podwórzu ten dom należał do jednego Szapiry, Żyd bardzo bogaty był. Były dwie klatki schodowe. W pierwszej były dwa mieszkania po dwa pokoje, w drugiej były trzy mieszkania [po] dwa pokoje. A na drugim piętrze przez całą długość tych wszystkich mieszkań było jedno mieszkanie dla tego Szapiry. To miał może szesnaście pokoi, ale miał dużo dzieci też. Najmłodszy syn, Jedelia [Jedidja] się nazywał, był komunistą – ten Żyd był bardzo bogaty, a ten był komunistą – i go wyrzucili ze szkoły. I ten Szapira się uczył gdzieś w jakimś małym miasteczku koło Lublina, zrobił maturę i później pojechał do Hiszpanii. I w Hiszpanii zginął w wojnie domowej.

W oficynie była szkoła, Tarbut. To była szkoła żydowska, ale syjonistyczna, po hebrajsku uczyli tam. I ci, którzy skończyli siedem oddziałów szkoły podstawowej, znali dobrze hebrajski. Mam kuzyna, który tam [się] uczył, pierwszorzędnie znał hebrajski. To było u nas w domu na Staszica 22, kilka oddziałów, później co raz dodawali jeden. Naprzeciwko był plac, gdzie przyjeżdżały fury i stały konie. Bawiliśmy się na podwórku.

Data i miejsce nagrania	2006-11-13, Tel Awiw
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Karolina Oraczewska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"